Cena 60 gr. Цана 60 гр.

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 30 (178) БЕЛАСТОК, 26 ЛІПЕНЯ 1959 года ГОД IV

Госці ў часе візіту ў Ул. Гамулкі, Аляксандра Завадзкага і Юзэфа Цыранкевіча.

М. С. Хрушчоў у суправаджэнні Ул. Гамулкі праязджае па вуліцах Варшавы. Паважанага госця сардэчна вітае насельніцтва сталіцы. Фота — ЦАФ

ПАД ШТАНДАРАМ БРАЦТВА НАРОДАЎ

З вялікай сардэчнасцю вітаў польскі народ партыйна - урадавую дэлегацыю СССР на чале з Мікітам Хрушчовым, якая ў радасныя дні 15-годдзя ПНР наведала нашу краіну.

Усюды, дзе толькі з'яўляліся дастойныя дэлегаты, іх сустракала шчырая дэманстрацыя любві і дружбы да вялікага Савецкага Саюза.

На многатысячных мітынгах у шэрагу гарадоў нашай краіны працоўныя Народнай Польшчы выказалі, што вузы польска-савецкай дружбы з'яўляюцца моцнымі як ніколі.

«Штандар сацыялізма, які палошчацца над Савецкім Саюзам ужо сорак другі год, а над Народнай Польшчай ад пятнаццаці год — гэта штандар брацтва народаў. Толькі пад гэтым марксісцка - ленінскім штандарам магла здзейсніцца і ўсебакова развіцца польска - савецкая дружба» — сказаў тав. Гамулка на мітынгу дружбы ў Катавіцах.

Гэтыя словы першага сакратара нашай партыі з'яўляюцца як бы абагульненнем тых настрояў, з якімі спатыкаліся дарагія госці ў нашай краіне.

У першую гадавіну гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку

Мінула ўжо год ад часу паклікання да жыцця гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку.

За гэты параўнальна кароткі перыяд працы, гарадскі аддзел таварыства патрапіў здабыць сабе ў горадзе правы грамадзянства.

Зараз аддзел налічвае каля 400 членаў і амаль з кожным днём прыбываюць усё новыя. Несумненна, што папулярнасць сярод людзей і добрае імя можна здабыць толькі актыўнай дзейнасцю. А гарадскі аддзел патрапіў знайсці даволі цікавыя формы дзейнасці.

Вось хаця б арганізацыя, папулярных ужо ў Беластоку, беларускіх вечарын. Тут сапраўды культурна і весела можна правесці час.

Аддзел скамплетаваў сваю бібліятэку, якая налічвае каля 2.000 тамоў. Бібліятэкай ужо карыстаецца каля 100 пастаянных чытачоў. Бібліятэка ўсё папаўняецца цікавымі экземплярамі кніжак, якія дабраахвотна прыносяць члены таварыства.

Гарадскі аддзел пры дапамозе савецкай вайсковай часці арганізуе агляд савецкіх кінафільмаў, на якія заўсёды шмат ахвотных. Перад дэманстрацыяй кінафільма пераважна адбываюцца цікавыя даклады на актуальныя тэмы. У час адзначэння Дзён друку і кніжкі аддзел арганізаваў выстаўку беларускай кніжкі, якая карысталася вялікім зацікаўленнем. Выстаўка несумненна ў значнай ступені прычынілася да распаўсюджвання беларускай кніжкі ў горадзе.

Вядомая ўжо ў Беластоку эстрадная група, арганізаваная па ініцыятыве аддзела. Вельмі карысным аказаўся музычны курс, арганізаваны аддзелам, які ўжо закончыла 9 асоб. У канцы гэтага года аддзел намеран арганізаваць наступны такі курс.

Праўленне аддзела ў штодзённай працы абапіраецца на шырокім актыве таварыства і патрапіць добра выкарыстоўваць ахвярнасць.

✲

У суботу, 11 ліпеня ў сувязі з першай гадавінай гарадскі аддзел арганізаваў урачыстую вечарыну. На вечарыне актывістаў аддзела ўзнагароджана грашовымі ўзнагародамі і дыпломамі.

КУЛЬТУРНЫ АБМЕН

9 ліпеня г. г. выехала ў Мінск на месячны курс 20-асабовая група беларускіх настаўнікаў, якія працуюць у школах на Беласточчыне. Арганізатарам курса з'яўляецца Куратарыум пры ўдзеле Беларускага грамадска культурнага таварыства.

Перад ад'ездам з сардэчным словам да сабраных ад імя БГКТ звярнуўся член Галоўнага Праўлення грам. Літвінчук.

Курс арганізаваны ў рамках культурнага абмену паміж Польшчай і СССР. У сувязі з гэтым Польшчу наведае таксама 20-асабовая група савецкіх настаўнікаў, пераважна са школ на Літве, дзе выкладаецца польская мова. Гэты абмен яшчэ больш наблізіць да сябе нашыя братнія краіны і дазволіць лепш пазнаёміцца з жыццём двух братніх дзяржаў.

(пч)

Шчаслівай дарогі

На здымку: Група беларускіх піянераў бестурботна і радасна праводзіць час над маляўнічым Аўгустоўскім азёрам. Сонца, радасць і... апетыту не забракне тут.

Фота — Мазурэк.

БЕЛАРУСКІЯ ПІЯНЕРЫ НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

Сезон летняга адпачынку дзяцей у разгары. Тысячы юных гарцэраў праводзяць прыемна час у маляўнічых мясцовасцях краіны.

Камендатура Беластоцкай харугві ЗГП сёлета арганізавала абмен з беларускімі піянерамі.

У рамах абмену на Беласточчыну прыехала 21-асабовая група піянераў з Гродна. Яны весела праводзяць час у гарцэрскім лагеры над Аўгустоўскімі азёрамі.

26 ліпеня ў Гродна на адпачынак паедзе 22-асабовая група беластоцкіх гарцэраў.

У верасні запланавана абмен групамі інструктараў. Інструктары ЗГП Беласточчыны паедуць на Гродзеншчыну, дзе пазнаёмяцца з метадамі працы сярод піянераў, а Гродзенскія піянерскія інструктары ў гэты час пазнаёмяцца з працай сярод гарцэраў на Беласточчыне.

Такі абмен несумненна шмат дапаможа ў працы двум братнім дзіцячым арганізацыям.

(вб)

П. БАРАШАЎ і В. КІТАІН 24)

(Дакументальная аповесць, расказаная палкоўнікамі П. Н. Сахаравым і Нагаевым).

ХТО ПІХАЕ Ў БЕЗДАНЬ ПРОСТЫХ ЛЮДЗЕЙ.

— Вось, уласна кажучы, і ўся гісторыя аб тым, як папала на нашу зямлю група шпіёнаў - парашутыстаў, засланая амерыканскай разведкай, і што з гэтага выйшла...

Палкоўнік Сахараў перагарнуў апошнюю старонку дакументаў аперацыі «Квадрат Б-52», склаў тоўстыя папкі пратаколаў з допытаў.

Мы слухалі апавяданне Сахарава і ясна ўяўлялі сабе ўдзельнікаў аперацыі, работнікаў контрразведкі, з якімі, нажаль, не ўдалося пазнаёміцца: генерала Губанава, палкоўніка Сянкевіча, маёра Каратковa, «бадзяг» Касцюкевіча і Пакроўскага — людзей адважных, заўсёды, у любы час дня і ночы гатовых дзеля Айчыны прынесці ў ахвяру сваё жыццё.

Здавалася, што мы толькі-толькі разлучыліся з непрыкметным працаўніком Іванам Фёдаравічам Семяненкам, з дзедам-вартавым маленькага лесапільнага завода і з рабочым Сцяпанам — з тымі простымі савецкімі людзьмі, якія смела прыйшлі на дапамогу чэкістам

— Пётр Нікалаевіч, памятаеце, наш знаёмы стары з лесапілкі расказваў аб «прэміі», якую атрымаў яго зяць за затрыманне шпіёна. Гэта што — жарт старога ці праўда?.. — задалі мы яшчэ адно пытанне палкоўніку.

— Не, гэта сапраўды было так. Людзям, якія дапамаглі чэкістам, выдалі ўсе грошы, якія знайшлі ў амерыканскіх шпіёнаў.

Некалькі гадзін спатрэбілася Сахараву для таго, каб расказаць нам аб аперацыі «Квадрат Б—52».

Ад Сахарава мы даведаліся, што далейшы лёс Фіна, Карла і Бэна складаўся так. Арцюшэўскага, які дабраахвотна з'явіўся ў савецкія органы бяспекі, памілавалі. Цяпер ён жыве ў Беларусі, працуе і вучыцца. Што датычыцца Касцюка, які насіў мянушку «Бэн», і Вострыкава па мянушцы «Карл», то яны атрымалі па заслугах. Джо, як ужо ведае чытач, быў забіты пры перастрэлцы ў час пошукаў шпіёнаў у Налібоцкай пушчы.

А жыццё іх магло стаць зусім іншым, калі б яны былі верныя Айчыне, калі б не пайшлі за здраднікамі свайго народа. Тысячы нашых суайчыннікаў, якія апынуліся ў цяжкія гады вайны на чужыне, пераадольваюць усялякія перашкоды, і робяць усё, каб вярнуцца на родную зямлю, даражэй якой няма нічога на свеце. І яны знаходзяць сваё месца ў жыцці. Больш таго, Радзіма палічыла магчымым прыняць у сваю сям'ю і тых, хто ў цяжкі для яе момант страціў вартасць савецкага чалавека, запляміў свой гонар, супрацоўнічаючы з ворагам.

Мы ўжо развітваліся з палкоўнікам Сахаравым, калі ён запытаў.

— Ці хочаце пачуць што-небудзь новенькае аб нашых «знаёмых» — Барысе Рагулі, Пятру Сычу і духоўніку Сіповічу — галоўным пастаўшчыку здраднікаў, які жыве ў Лондане на Пенрад, у доме нумар пяцьдзесят два? Жывуць жа яны да гэтага часу...

І Пётр Нікалаевіч прачытаў нам ліст, апублікаваны зусім нядаўна ў газеце «За зварот на Радзіму».

Ужо хто-хто, а былы да нядаўняга часу сакратар Цэнтральнага праўлення «Аб'яднання беларусаў у Вялікабрытаніі» Фёдар Мартынавіч Мазур выдатна ведае, што ўяўляюць сабою Мікола Абрамчук і яго агідная кампанія.

Каб быць да канца дакументальнымі, прывядзем змест гэтага пісьма:

«Дарагія суайчыннікі-беларусы!

Абрамчык, Астроўскі, Сіповіч і іншыя, падобныя ім, заклікаюць змагацца за «незалежную» Беларусь. Яны ўсімі сіламі імкнуцца пасеяць варожасць паміж рускім і беларускім народамі. Я таксама калісьці падзяляў гэтую неразумную ідэю. Але, калі прыехаў у Беларусь, калі сустрэўся з беларусамі, калі паглядзеў на плёны іх стваральнай працы, мне стала сорамна за самога сябе...

Сённяшняя Беларусь — свабодная, квітнеючая дзяржава. Кожны беларус мае працу, дзеці вучацца на сваёй роднай мове. У Беларусі ёсць свая літаратура і музыка, адзначаюцца нацыянальныя святы, усюды чуваць беларуская мова. У рэспубліцы за апошнія гады пабудаваны сотні заводаў і фабрык, як, напрыклад, аўтазавод, трактарны, станкабудаўнічы і многія іншыя. А якое велізарнае жыллёвае будаўніцтва вядзецца ў гарадах! Яны мяняюць сваё аблічча, становяцца яшчэ прыгажэйшымі.

Але мірная праца беларускага народа не дае спакою людзям, якія будуюць свой дабрабыт на муках беларусаў, апынуўшыхся на чужыне. Абрамчыкі, астроўскія, гарошкі, сіповічы, якія называюць сябе змагарамі за свабоду беларускага народа, прадаюць беларусаў іншаземным разведкам. Многім вядома, што брудная работа Барыса Рагулі, Пятра Сыча, дзейнічаючых пад непасрэдным кіраўніцтвам Міколы Абрамчыка, загубіла нямала людзей, зрабіўшы з іх шпіёнаў і здраднікаў свайго народа.

Кіраўнік так званага «аб'яднання» беларусаў у Вялікабрытаніі» Чэслаў Сіповіч на справе абараняе толькі англійскія інтарэсы і нават пацікy ад іншых прыняў англійскае падданства. Ён адурманьвае розум беларусаў, таму што выгадна: яму за гэта плацяць. Акрамя таго, робіць ён для сябе выгаду і іншымі спосабамі. Напрыклад, у 1952 годзе ён абвясціў, як быццам бы Марыянскі дом, дзе ён жыве цяпер, не належыць парафіянам, што яго трэба купіць.

Людзі, прывыкшыя верыць духоўнікам, прысылалі яму грошы, не падазраваючы таго, што гэты дом ужо даўно куплены Марыянскім ордэнам. Нягледзячы на свой стан, Сіповіч не грэбуе і жульніцкімі махінацыямі. Пад сутанай духоўніка хаваецца нячыстая, паганая душа...»

— Вось хто піхае ў бездань такіх, як Фін, Джо, Карл і Бэн... — закончыў сваё апавяданне палкоўнік Пётр Нікалаевіч Сахараў.

КАНЕЦ

РАСЦЕ ІМПЕРЫЯ КРУПА

З вялікім здзіўленнем аглядаў я ў гэтым годзе экспанаты заходнегерманскай фірмы Крупа на Познанскім кірмашы.

Магутныя машыны, металарэжучыя станкі, пад'ёмныя краны і цяжкія самаходы з напісам «Круп» нагадвалі мне сумныя часы гісторыі.

Сям'я Крупа з'яўлялася ўласнікам самага магутнага сталёва - вугальнага канцэрна ў Германіі. На працягу многіх год гэта была самая магутная фірма, якая дастаўляла запас узбраенняў германскай арміі.

Яшчэ да 1939 г. Круп забяспечыў Гітлера такой колькасцю гармат, танкаў, супрацьтанкавых кулямётаў, што дастаткова было іх для таго, каб распачаць вайну.

Тое ж самае зрабіў яго бацька у Кайзераўскай Германіі перад выбухам першай сусветнай вайны.

Яшчэ сёння ў Музеі Польскага Войска ў Варшаве можна паглядзець гарматы з напісам «Круп». Таму экспанаты, якія я бачыў на Познанскім кірмашы выклікалі вялікі дысананс у маім уяўленні аб заходне - германскім багацеі. Я пастанавіў бліжэй пазнаёміцца з самай новай гісторыяй канцэрна Крупа. А яна вельмі цікавая.

У 1953 годзе ў часе кампаніі ліквідавання вялікіх канцэрнаў, саюзнікі налажылі на канцэрн Крупа абавязак продажу яго сталеліцейных заводаў і шахт да 31 студзеня 1959 г.

Ад астатковага тэрміну продажу прайшло ўжо паўгода. Ды дагэтуль яны не толькі не прададзены, але нядаўна Высокі Урад вугалю і сталі дазволіў аб'яднаць іх з самым вялікім канкурэнтам... Але аб гэтым скажам далей.

Заходнегерманскі штотыднёвік «Дэр Шпігель» змясціў нядаўна артыкул прысвечаны канцэрну Крупа і яго дырэктару Берталту Байцу. У сувязі з тым, што ад 1953 г. у Заходняй Германіі змянілася вельмі многа на карысць капіталістаў, у артыкуле, між іншым, напісана: «Экспертная камісія, якая складаецца з прадстаўнікоў Федэратыўнай Рэспублікі, Англіі, Францыі і ЗША, пастанавіла канчаткова разважыць ці Круп можа затрымаць свае шахты і ліцейныя заводы, ці павінен прадаваць іх згодна з пастановай Нарымбергскага працэса для ваенных злачынцаў.

Генеральны дырэктар канцэрна Крупа Берталт Байц паставіў сабе заданне ўтрымаць прадпрыемства сыравінных вырабаў для канцэрна!».

Камісія праводзіць нарады, а тымчасам імперыя Крупа расце. Сёння яна налічвае 97 паасобных фірм, іх агульная вартасць складае каля 5 мільярдаў марак. Гадавы абарот канцэрна Крупа складае лік 4 мільярдаў 100 мільёнаў марак.

Такім чынам канцэрн гэты ізноў займае першае месца сярод усіх прадпрыемстваў ФРГ.

Аднак амаль палова прадпрыемстваў — гэта шахты і сталеліцейныя заводы, і іменна гэтыя прадпрыемствы, згодна з саюзнымі пастановамі, Круп павінен прадаць. Альфрэд Круп фон Болен унд Гальбах — адзіны сёння спадчыннік вялікай імперыі — абавязаўся ў заяве, падпісанай 22 лютага 1953 г., што пасля продажу сваіх шахтаў і ліцейных заводаў, ніколі больш не будзе займацца вытворчасцю сталі і вугалю.

Такім чынам саюзнікі хацелі пазбавіць канцэрн Крупа сыравіннай базы. Юрысткансультанты Альфрэда Крупа параілі яму ў сувязі з гэтым падпісаць дакументы, звяртаючы ўвагу, перш за ўсё, на адну асаблівую клаўзулу заходнегерманскага дагавору з саюзнікамі. Згодна са сваёй клаўзулай федэральны ўрад меў права паўтарыць перагаворы з Крупам, калі на працягу акрэсленых саюзнікамі пяці год не знойдзецца добры пакупнік на прадпрыемства сыравіны.

Сам Круп і яго дырэктар зрабілі шмат, каб у гэтым часе ніякі пакупнік не знайшоўся. Ліцейныя заводы і шахты — кажуць яны — занадта вялікія прадпрыемствы, каб можна знайсці пакупніка, які меў бы капітал 800 мільёнаў да мільярда марак.

Дырэктар Байц хутка стаў апякунчым духам канцэрна Крупа. Гэта ён разбудаваў шмат новых прадпрыемстваў, між інш., аддзел «Круп — прамысловыя аб'екты». Міністэрства гаспадаркі ФРГ таксама адразу ўзяло старану Крупа. Выдала яно пастанову, што так, як усе канцэрны вугалю і сталі на свеце збудаваны вертыкальна і дзякуючы таму могуць прадукаваць вугаль і сталь, дык і канцэрн Крупа павінен быць таксама збудаваны.

18 лютага 1957 г. федэральны ўрад выслаў ліст да трох заходніх дзяржаў з просьбай адлажыць справы продажу прадпрыемстваў сыравінных вырабаў Крупа. Адказ, які прыйшоў толькі год таму назад, быў штуршком да паклікання камісіі экспертаў, аб якой гаварылася на пачатку, а якая не дашла яшчэ да ніякіх вывадаў.

У тым самым часе дырэктар Байц уладзіў справу продажу двух шахтаў. Гэта дзеля таго, каб ніхто не абвінаваціў яго ў тым, што ён супрацьставіцца саюзніцкім пастанаўленням. Шахту Ганавер-Ганібал ён прадаў канцэрну Райнгаўзен, які ў цэласці прызначаецца таксама на продаж. У выніку таго, шахта далей знаходзіцца, пакуль што, унутры канцэрна Крупа.

З шахтай Канстанцін Вялікі пайшло Байцу яшчэ спраўней. Памог яму шведскі прадпрымец Грэн. Згадзіўся ён на тое, каб ператрымаць пафікцыйную транзакцыю шахты так доўга, пакуль не прыдуць «лепшыя» для Крупа часы. Фікцыйная ўмова была падпісана з кампаніяй Бохмер Фэрайн. Вялікая частка яго акцый была прыналежнай Грыну, а цяпер яе ўжо купіў... Круп.

Круп авалодаўшы бохмерскім сталеліцейным заводам высокароднай сталі мае мажлівасць прадукаваць больш сталі ў год, чым у 1940 годзе, калі ўсе яго фабрыкі працавалі для Гітлера. Пан Альфрэд Круп фон Болен унд Гальбах на адной з урачыстасцей так характэрызаваў становішча сваёй імперыі: «ад часу прыняцця большасці акцый Бохмер Фэрайн, якога прадпрыемствы зоймуць месца збамбардаванага і здэмантаванага сталеліцейнага завода Эсен Борлях структуральная адбудова канцэрна ў асноўным закончана».

Па гэтых словах можна меркаваць, што сёння Круп ужо перастаў баяцца пастановы саюзнікаў з 1953 года. Да яго належыць самы магутны ў Заходняй Германіі канцэрн.

А ці яго прадукцыйную моц аддасць ізноў на патрэбу Бундасверы, пакажа будучыня.

У. ЛАЗІНСКІ

ПЯТНАЦЦАЦЬ ГОД ТАМУ НАЗАД

Магіла Рыгора Кунавіна

Таксама, як сёння свяціла ліпеньскае сонца. Па блакітным небе плылі белыя воблакі. У празрыстым паветры звінелі невідочныя мушкі — «палуднёўкі». Таксама як сёння ад гарачыні кветкі пахілілі свае галоўкі. Усё — таксама.

Ды толькі сёння ў Гарасімовічах, невялікай вёсцы Дуброўскага павета, далёка разносіцца вясёлы дзіцячы гоман. Нягледзячы на канікулы, дзеці заўсёды ў гэты дзень прыходзяць у школу.

А пятнаццаць год таму назад, 26-га ліпеня, «на Ганну», як гавораць жыхары Гарасімовіч, дзесьці на паўночным захадзе глуха грымелі гарматы, у паветры гулі самалёты, рваліся бомбы.

Старыя людзі расказваюць.

*

Па шашы, якая крута ўзымалася ўгару, сярод варонак ад бомбаў ехаў ваенны аўтамабіль.

Аўтамабіль затрымаўся сярод вёскі, і савецкія салдаты беражна панясл пасечанае, як рэшата цела, маладога, чарнявага хлопца. Моўчкі знялі запыленыя каскі...

*

Цвёрда стаяў гітлераўскі фронт на ўзгорыстай аколіцы Дуброўшчыны, пар..анай багністай ракой Бебжай. Чатыры разы вёска Гарасімовічы пераходзіла з рук у рукі, так што ўрэшце засталася толькі на... карце. Асабліва пагражаў савецкай часці замаскіраваны на ўзгорку бункер, з якога нямецкі кулямёт бесперапынна сеяў смерць.

Чатыры дні і ночы смерць збірала сваё крывавае жніво. І не вытрымала мужнае сэрца Рыгора Кунавіна, маладога савецкага салдата. Незаўважаным прадаецца з тылу і засыпае бункер гранатамі. Аднак варожы кулямёт не перастае дзейнічаць.

Для Кунавіна няма дарогі назад. Кідаецца ён з гары і ўласным целам засланяе бункер. Захліпнуўся на хвіліну гітлераўскі кулямёт. Гэты невялікі перапынак выкарысталі сябры салдата - героя і штурмам узялі недасягальны ўзгорак.

Жыхары Гарасімовіч моўчкі пазнімалі шапкі, ды прыглядаліся да цела малодога савецкага салдата, які, здавалася, гаварыў беднымі, мёртвымі губамі: «Перамаглі...» А на спаленым пні дрэва, пад якім ляжаў труп салдата, нехта прыбіваў плакат Маніфесту Польскага Камітэта народнага вызвалення.

Гэта было пятнаццаць год таму назад...

*

Вясёлая чарада дзяцей не пазнала жахаў вайны. Але цяпер вельмі ахвотна прыслухоўваецца да апавяданняў старэйшых аб Рыгору Кунавіне. Магіла героя заўсёды прыбрана свежымі кветкамі. Асабліва клапоцяцца аб гэтым гарцэры Гарасімовіцкай школы, якая, дарэчы, носіць імя салдата-героя.

Я. Р.

Bohater Związku Radzieckiego
G.Kunawin

Школа імя Рыгора Кунавіна ў Гарасімовічах.

ЦЁМНА ХМАРА

Ішла, ішла цёмна хмара,
А за ёю сіня,
Парадзіла ўдованька
Салдацкага сына.

Яна яго парадзіла
Цёмненькае ночы,
Дала яму бела ліцо,
Сіненькія вочы.

Не паспела яна яго
У пялюшкі звязаці,
Асудзіла ўся грамада
Ў салдаты аддаці.

Развівайся, сухі дубе,
Зараз мароз будзе,
Сабірайся, удовін сыне,
Зараз паход будзе.

Я марозу не баюся, зараз разаўюся.
Я паходу не жалею, зараз прыбяруся,
Стаіць конік асядланы,
Зараз садаўлюся.

Як выехаў за вароты,
Усім людзям скланіўся,
Прашчай, прашчай уся радзіма.
Можа з кім браніўся.

Пытаецца маці сына:
— Калі прыдзеш у госці, —
— Як вырасце травіначка
Ў сенях на памосці.

Расла, расла травіначка,
Стала пасыхаці,
Ждала, ждала маці сына,
І стала плакаці.

Ляцеў певень чэрэз сверан
Спяваў ку-ка-рэ-ку,
Не ўбачыш маці сына
Аж да свайго веку.

Каб я была зязюляю,
Каб я мела крыла,
Паляцела б на Украіну
Аж да свайго сына.

Заляцела б на магілу
І сказала б ку-ку,
Падай, падай сынаньку,
Хоць правую руку.

Рад я быў бы, мая маці,
Абедзьве падаці, —
Сыра зямля, пясок жоўты, —
Не магу падняці.

Запісаў АЛЯКСЕЙ КАЗЁЛ у вёсцы Меляшкі, Беластоцкага павета ад МАРЫІ ДАРАШКЕВІЧ (58 гадоў).

ШЛЯХІ БЕЛАРУСКАГА ЧЫТЭЛЬНІЦТВА

Праблема папулярызацыі беларускай кніжкі набыла сваёй актуальнасці толькі ў апошнія гады. Як сведчаць статыстычныя даныя Ваяводскай бібліятэкі ў Беластоку, то да 1954 года ў грамадскіх бібліятэках не было ніводнай беларускай кніжкі. З гэтага насоўваецца лагічны вывад, што нашая літаратура была амаль невядомая для дарослага вясковага чытача.

А вось як прадстаўляецца стан беларускай літаратуры і яе чытэльніцтва за 1958 год у некаторых паветах у сучасны момант.

У Сакольскім павеце на 278 беларускіх кніжак аднатавана 650 пазычанняў; у Сямяцічкім павеце на 257 кніжак аднатавана ўсяго 250 пазычанняў; у Бельскім павеце на 930 кніжак аднатавана 1304 пазычанні; у Гайнаўскім павеце на 1230 кніжак аднатавана 2012 пазычанняў і ў Беластоцкім павеце на 227 беларускіх кніжак аднатавана 310 пазычанняў.

Цяпер у бібліятэках на Беласточчыне налічваецца каля 3.600 беларускіх кніжак. За 1958 год грамадскім бібліятэкам было закупленых 384 беларускіх кніжак праз сістэму Міністэрства Культуры і Клуба міжнароднай кніжкі і друку.

Хочацца зрабіць пэўнае параўнанне. За 4 гады закуплена 3.600 кніжак і ўжо ў 1958 годзе аднатавана агулам 4.526 пазычанняў. Гэта, безумоўна, вельмі мала. Але каб мець здаровае ўяўленне аб з'яве беларускага чытэльніцтва дык трэба ведаць, што першы раз сваю кніжку беларускі чытач атрымаў цяпер 10 год пасля вызвалення. Ды не толькі... За царызма за нашую кніжку пагражала ссылка, за санацыі — доўгагадовая турма, а ў часы фашысцкай акупацыі — расстрэл. Такія сцвярджэнні з'яўляюцца зусім не перабольшаннем, калі трактуецца іх у шырокім, масавым сэнсе.

З мэтай лепшага забеспячэння беларускага чытача нацыянальнай літаратурай Ваяводская бібліятэка ў Беластоку праводзіць спецыяльную анкету. Пакажа яна, якое запатрабаванне ёсць на беларускую літаратуру ў вёсках і якіх жанраў? Гэта дазволіць удасканаліць сістэму закупкі беларускай літаратуры.

Але ўжо і цяпер афіцыяльна з'яўляецца вядомым, што ў беларускіх кнігазборах мала ёсць белетрыстыкі, а яшчэ менш маладзёжнай літаратуры. Такая сітуацыя мае фатальны вынік пры ўсіх спробах прапагандаваць беларускую літаратуру. Маю тут на ўвазе нашых настаўнікаў і беларускі актыў.

Бібліятэкары амаль зусім не прапагандуюць беларускай літаратуры. На тое і была звернута ўвага, між іншым, і на нарадзе 20 сакавіка г. г. у Ваяводскай бібліятэцы ў Беластоку, у якой прынялі ўдзел прадстаўнікі беларускага, украінскага, літоўскага таварыстваў і інструктары павятовых бібліятэк, якія працуюць у асяроддзях нацыянальных меншасцяў на Беласточчыне.

Беларускаму чытэльніцтву патрэбна не толькі задавальненне яго патрэб але і актыўнай прапаганды — пашырэнне яго.

САКРАТ ЯНОВІЧ

...Перад пунктам скупу ГС стаіць вялікая чарга фурманак, нагружаных адкормленымі парсюкамі.

І ў Гарадку любяць каўбасу

Гарадок — гэта звычайнае мястэчка, якіх шмат на Беласточчыне. Сонна тут цячэ жыццё. Нічога не адбываецца незвычайнага. Толькі па аўторках вузенькія вулічкі Гарадка робяцца гуллівымі. Па «кацячых ілбах» грукочуць жалезныя шыны сялянскіх вазоў. Іх хутка апярэджваюць ганарлівыя дзядзькі, уласнікі «балонаў». Гэты паток вазоў, «балонаў», цётаў з набітымі дабром кошыкамі запаўняе кірмашную плошчу. На кірмашнай плошчы самае рухлівае месца гэта пункт скупу мясцовай ГС. Перад ім заўсёды стаіць доўгая чарга фурманак, нагружэных адкормленымі парсюкамі.

На кожным кірмашы, сяляне з аколіц Гарадка прадаюць дзяржаве не мала ўсялякіх сельскагаспадарчых прадуктаў. На працягу 5-ці першых месяцаў г. г. мясцовая ГС закупіла ў сялян хатняй птушкі і яек на суму 1.107.305 злотых і свіней на суму 3.460.460 злотых.

І вось доходзім да парадокса. ГС у кожны аўторак купляе не малую колькасць мяса, але ў Гарадоцкай мясной краме рэдка калі можна купіць звычайнай каўбасы ці іншых мясных вырабаў. У чым жа справа? Мо' віна ў дыстрыбуцыі? Не. ГС у Гарадку мае сваю ўласную бойню і добрых спецыялістаў — мяснікоў.

Справа тут у надзелах мяса мясцовай бойні. Вельмі яны малыя. Напрыклад, на чэрвень г. г. надзелена бо... ўсяго толькі 1490 кілаграмаў мяса. Калі ўзяць пад увагу, што ў Гарадку жыве каля 3.000 людзей, гэта нацэлых 0,5 кілаграма мяса ў месяц на асобу. Не многа, праўда? У сапраўднасці яшчэ да гэтага падзелу варта ўлічыць некалькі сот сялян, якія пасля дзённага кірмашу таксама хочуць перакусіць нешта канкрэтнае. І вось справа адпаведнай колькасці мясных вырабаў у Гарадку з'яўляецца сапраўды балючай справай.

Нядаўна па Гарадку пранеслася цікавая вестка: будзе адкрыта новая фабрыка, у якой атрымае працу 250 асоб. Усе гэтую вестку ўспрынялі з задавальненнем, бо ў Гарадку адчуваецца вялікі ізлішак працоўнай сілы. Але чалавек, які працуе, абавязкова патрабуе есці. І зноў паўстае пытанне: дзе купіць мясных вырабаў? Павялічэнне надзелу мяса мясцовай ГС залежыць ад кіраўнікоў ПЗГС у Беластоку. На маю думку яны абавязаны абмеркаваць сітуацыю ў Гарадку і неадкладна яе выправіць.

— Ну, але затое іншых прадуктаў у нас удосталь, — сказаў мне старшыня ГС па справах гандлю, грам. А. Дзярманскі. Вось, напрыклад, толькі за пяць месяцаў гэтага года сяляне ў крамах ГС закупілі 60 тон цукру, каля 50 тон пшанічнай мукі і... чаго нажаль нельга пахваліць, 12 тысяч 500 літраў гарэлкі на суму 1 мільёна 63 тысячы 236 злотых. Маюць грошы людзі!

Тэкст і фота — **В. БАРШЧЭЎСКІ**

... — Няма, дзядзька, нічагуткі, — кажа прадаўшчык мясной крамы, адсылаючы з нічым ужо мо' трыццатага пакупніка.

У Новай Волі развіваецца культура

Два гады таму назад у вёсцы Нова Воля (пав. Беласток), быў арганізаваны сельскагаспадарчы гурток, заданнем якога было павысіць сельскагаспадарчую вытворчасць. Каб палягчыць працу ў полі, с... е з Новай Волі восенню 1956 года купілі за 7.200 зл. жняярку, сеялку за 1.150 зл. і веялку.

Многія сяляне да гэтага часу жалі збожжа сярпамі, а цяпер маюць жняярку, з якой карыстаюць амаль усе гаспадары. Маюць сеялку, якою высяваюць менш збожжа чым з хвартука і атрымліваюць большы ўраджай. Вясною г. г. гаспадары з Новай Волі пастанавілі ўзяць на выплату малацілку ...артасці 43.000 зл. Гурткоўцы спярша ўплачваюць 30 прац. вартасці, астатняя сума будзе выплачана ратамі на працягу 5-ці гадоў. Сяляне з Новай Волі пастанавілі таксама даследаваць, якія разнавіднасці пшаніцы ўдаюцца на іх глебах. Вясною ў гэтым годзе залажылі яны даследчыя палеткі, на якіх пасеялі 7 разнавіднасцей ярвой пшаніцы. Зрабілі гэта так: На зіму па сабранай бульбе зааралі раллю глыбока. Вясною заралі другі раз. Пасля некалькіх дзён высеялі наступныя мінеральныя ўгнаенні ў пералічэнні на 1 гектар: 150 кг. суперфасфату, 100 кг. патасовай солі 40 прац. і 75 кг. салятраку. Пасеялі пшаніцу пасля 10 красавіка на зямлі даследчых палеткаў. Абшар кожнага палетка 25 м². Пшаніцу пасеялі ў радках што 10 см., у пералічэнні 220 кг. на 1 гектар. Пасеялі наступныя разнавіднасці пшаніцы: апольская, остка, палянавіцкая, награвіцкая, остка хлопіцкая, остка папулярная, ракіцкая і надгаплянка. Гурткоўцы з Новай Волі мяркуюць яшчэ пасеяць розныя разнавіднасці жыта і аўса, каб пераканацца, якія найлепшыя ўдаюцца.

*

У Новай Волі існуе таксама беларускі драмгурток, у склад якога ўваходзяць 17 чалавек. Гэты гурток адыграў на пачатку свайго існавання п'есу Янкі Купалы «Прымакі» і «Пярэстая Красуля» — Чужыніна, потым «Суседка» і «Валодзеў гальштук». З пастаноўкай п'ес гурток выязджаў у Рыбакі, дзе адыграна «Мікітаў лапаць», «Суседка», «Валодзеў гальштук», у Нараўцы і Гарадку адыграна «Паўлінку», у Кляшчэлях—«Міхалку» і «Мікітаў лапаць». Моладзь хацела б яшчэ арганізаваць харавы гурток, аднак няма дырыжора.

З гэтага бачым, што ў Новай Волі развіваецца культура. У вёсцы ёсць таксама бібліятэка і плануецца будова пажарнай рэмізы, у якой будзе клуб.

ВІТАЛІ МІРОН

З Міхалова ў Чэшскія Татры

З Міхалова ў Чэшскія Татры паедуць у пачатку жніўня гэтага года вучні Агульнаадукацыйнага ліцэя. Да першай у гісторыі гэтага ліцэя заграгранічнай экскурсіі ўжо сёння рупліва рыхтуюцца члены вучнёўскага прыродазнаўчага гуртка і тыя з ліцэістаў, хто паедзе ў гэтую незвычайную экскурсію. Экскурсія абяцае быць вельмі цікавай.

Як вынікае з паведамлення дырэктара ліцэя — кіраўніка экскурсіі, ліцэісты на працягу 8 дзён будуць знаёміцца ў турыстычным паходзе з польскімі Татрамі, а затым пяройдуць у чэхаславацкія і прабудуць там 6 дзё... Дадаткова, па дарозе, наведаюць капальні солі ў Вялічцы і пазнаёмяцца з гістарычнымі помнікамі горада Кракава.

Юным прыродазнаўцам - турыстам жадаем прыемных уражанняў.

(мг)

Б. НІКІЦЮК

У ІМЯ

Побач з мясцовымі антыфашысцкімі камітэтамі дзейнічалі застаўшыеся савецкія афіцэры і салдаты. Частка з іх з першых дзён пайшла ў Белавежскую пушчу. Сярод іх быў цудоўны канспіратар, здольны арганізатар, які вызначаўся незвычайнай адвагай, Іван Іванавіч Крылоў. Яму выпала роля стварэння першай партызанскай групы. Прабываўшы ў вёсцы Збуч савецкі афіцэр Васіль Канцадайла зрабіў рэгістрацыю працуючых у сялян салдат. Сходы першапачаткова адбываліся ў стадолах і хатах, а калі іх лічба перавысіла 30 асоб, яны пачалі збірацца ў вагонах, якія стаялі каля вёскі. Канцадайла адносна за кароткі час пад кіраўніцтвам Крылова і пры дапамозе сувязных Пятра і Рыгора Грыгарукоў, а таксама Аляксандра Заброцкага са Збуча стварыў партызанскую групу.

У вёсцы Горнае дзейнічалі пазней, як вядомыя партызаны Ігар Бабайлаў, Міхаіл Ястрабаў і яго жонка Ксеня, а таксама малады салдат, якога ўсе звалі Сярожкам.

Аднак партызанскі рух таго перыяду быў яшчэ ў зародкавым стане. У розных частках Белавежскай пушчы дзейнічалі ўпасобку партызанскія групы. Найбольш папулярнымі былі групы: Васіля Пятровіча і Мікалая Боўтрыка, Сібірака, Петракова і Мікалая Улезла, Смірнова, Каваленкі, Кульбіцкага, Макарава і Івана Іванавіча Крылова.

Найбольш арганізаванай была група Крылова, які атрымаў ад падпольнага раённага Камітэта партыі назначэнне на каменданта Белавежскай пушчы. Ад ліпеня да кастрычніка 1941 г. у пушчы дзейнічала больш 500 савецкіх салдат і афіцэраў, а на вёсках хавалася іх каля 200.

*

Гестапаўцы і эсэсаўцы некалькі месяцаў жылі спакойна. Аднак быў гэты спакой чапэўны. У пушчы, нягледзячы на тое, што вялікіх партызанскіх груп яшчэ не было створана, абаронная дзейнасць з кожным днём усё ўзмацнялася.

Першай такой дзейнасцю партызан было вызваленне савецкіх ваеннапалонных з лагера ў Гайнаўцы. Было гэта ў ліпені 1941 г. Партызаны Вінаградаў, Фіралаў, Васіль Пятровіч, Сцяпан Фёдаравіч, маючы сувязь з абслугай у лагеры, у пахмурную ноч перарэзалі калючы дрот і вывелі каля 100 палонных.

Хутка Васіль Пятровіч арганізуе сярод іх 28-асабовую партызанскую групу. Вестка аб раззбраенні гітлераўскай варты і вызваленні савецкіх палонных з лагераў разышлася

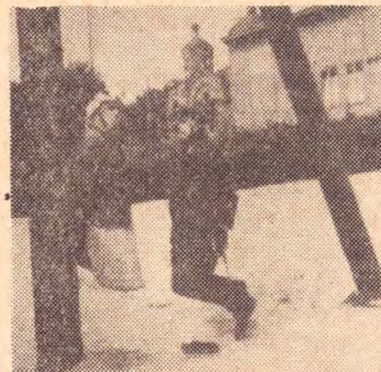

Бармуты — жонка і муж — павешаны фашыстамі на слупах тэлефанічных у Белавежы ў цэнтры мястэчка.

па ўсім горадзе і навакольных вёсках. Людзі прынялі яе з радасцю. Яны адчулі, што жывуць і дзейнічаюць партызаны.

Гестапа накіравала чатыры роты гітлераўскай матарызаванай пяхоты ў пушчу. Пачаліся лясныя аблавы. Часта немцы пераапраналіся ў савецкія мундзіры, і, выдаючы сябе за партызанаў, патрабавалі

Сродкі на школы помнікі

Лозунг «1000 школ на тысячагоддзе» Польскай Дзяржавы спаткаўся з усеагульнай падтрымкай насельніцтва ўсёй краіны. Актыўныя ўдзел прымае насельніцтва ў зборы грашовых сродкаў на пабудову школ помнікаў. Усяго ад 1 студзеня 1959 г. да канца чэрвеня г. г. сабрана 8.246 тыс. зл.

Аднак уклады розных груп насельніцтва ў гэтую грамадска-карысную справу неаднолькавыя.

Вытворчыя прадпрыемствы актыўна ўдзельнічаюць у зборы грамадскіх сродкаў і паспяхова рэалізуюць свае абавязацельствы. Наплываюць таксама ўклады рамесленнікаў, хоць і ў меншым размеры.

Горш выглядае справа на вёсцы. Уклады сялянскага насельніцтва да гэтага часу мінімальныя, усяго 7,7 прац. запланаванай сумы. Хоць на 7 школ помнікаў, якія будуць пабудаваныя на Беласточчыне 5 з іх пабудуецца ў вёсках.

Невялікія ўклады наплываюць таксама з так званых вольных заробкаў.

Зусім дрэнна выглядае справа ў прыватнай ініцыятывы, уклады якой зусім малыя.

Уплывы на конта Павятовых камітэтаў грамадскага фундуша пабудовы школ помнікаў выглядаюць па рознаму. Найлепш рэалізуе свае абавязацельствы павет Голдап, які выканаў 128,3 прац. плана. У гэтым павеце на 120 тысяч злотых задэкларараваных сабрана 154 тысячы 53 зл. Нямнога адстае ад Голдапа павет Кольна, які на задэклараваных 200 тысяч зл. сабраў 176 тысяч 169 зл., што складае 88 прац. плана.

Найгорш справа выглядае ў павеце Сэйны, дзе на 50 тысяч задэклараваных на конце павятовых камітэтаў СФБШ знаходзіцца 17.500 зл., што складае 17,5 прац. задэкларараванай сумы. Дрэнна выглядае справа ў Бельскім павеце, дзе на конце камітэта пабудовы школ складзена суму 85 тыс. 359 зл., якая складае 28,5 прац. а павет займае 18 месца ў ваяводстве.

Нямнога лепш выглядае справа ў Гайнаўскім павеце на конце якога ўсяго 45,2 прац. задэклараванай сумы, а павет займае 16 месца ў ваяводстве.

У агульным плане і яго рэалізацыі лепшым паветам пасля горада Беластока з'яўляецца Голдап. На апошнім месцы Бельскі павет.

Справа пабудовы школ помнікаў, гэта грамадская справа і грамадства павінна быць больш актыўным, асабліва сялянскае насельніцтва.

(пч)

Наблiжаецца фестываль

Да VII Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў засталося нямнога часу. Міжнародны падрыхтоўчы камітэт рэгулярна паведамляе ўсім нацыянальным падрыхтоўчым камітэтам аб ходзе падрыхтоўкі ў краінах.

Цяпер падрыхтоўка да фестывалю шырока разгарнулася амаль у 130 краінах. 1.200 міжнародных і нацыянальных маладзёжных і студэнцкіх арганізацый падтрымліваюць ідэю VII Сусветнага фестывалю.

Апошнюю падрыхтоўку да паездкі ў Вену заканчваюць юнакі і дзяўчаты СССР, Кітая, В'етнама, КНДР, Албаніі, Балгарыі, ГДР, Венгрыі, Польшчы, Румыніі, Чэхаславакіі.

Савецкая дэлегацыя ўключае 800 чалавек.

Вялікія дэлегацыі збіраецца паслаць на фестываль моладзь Лацінскай Амерыкі. Гатовы выехаць у далёкі шлях 30 дэлегатаў Аўстраліі, прадстаўнікі моладзі Індaнезіі і Японіі.

500 чалавек прыедуць на фестываль з Англіі — маладыя рабочыя, студэнты, прадстаўнікі некаторых хрысціянскіх арганізацый і г. д. У ФРГ супраць антыфестывальнай пазіцыі лідэраў некаторых студэнцкіх каталіцкіх і іншых арганізацый выступілі радавыя члены гэтых арганізацый. Аб падтрымцы Венскага фестывалю і неабходнасці прыняць у ім удзел заявілі Саюз ліберальных студэнтаў ФРГ, маладыя евангелісты, некаторыя мясцовыя групы арганізацыі «Сябры прыроды». Моладзь Францыі рыхтуецца паслаць на фестываль дэлегацыю ў складзе 800 чалавек. Юнакі і дзяўчаты Італіі праводзяць па ўсёй краіне мерапрыемствы, прадугледжаныя праграмай Венскага фестывалю.

Усюды ідзе актыўная і шырокая падрыхтоўка да сусветнай сустрэчы моладзі.

КАРЫСНАЯ ІНІЦЫЯТЫВА

Добрымі справамі займаецца моладзь у Храбалах. У мясцовай святліцы беластоцкі клуб ЛПЖ арганізаваў матаровы курс. Курс будзе працягвацца 6 тыдняў, а пасля заканчэння яго ўдзельнікі атрымаюць права вадзіць матацыкл. Аб папулярнасці матарызацыі ў Храбалах сведчыць факт, што курс наведвае 43 асобы, у тым ліку адна жанчына.

Інструктарам курса з'яўляецца гр. Пугацэвіч.

Было б не без карысці, каб падобныя курсы былі арганізаваны і ў другіх мясцовасцях. Жадаючых напэўна знойдзецца многа.

(пч)

А Й Ч Ы Н Ы

паказаць ім месцазнаходжанне партызанаў. Аднак мясцовыя сяляне асцярожна падыходзілі да размоў з такімі «партызанамі». Сваім выглядам і рухамі тыя адразу кідаліся ў вочы і здаваліся падазронымі. Але здараліся выпадкі, што шпікі траплялі на слабых людзей. Прыкладам можа паслужыць Галка з Семяноўкі, які, маючы кантакты з групай Васіля Пятровіча з прычыны сваёй лёгкаверпасці паказаў пераапранутаму гітлераўцу дарогу да партызан і прагавараўся, што, як і ён, кантакты з гэтай групай утрымліваюць Канстанцін Засім і Аляксандар Панкоўскі. На другі дзень Галка быў арыштаваны і вывезены ў Белавежу. Засіму і Панкоўскаму ўдалося ўцячы. Немцы кінулі дзве роты супраць групы Васіля Пятровіча. Партызаны былі ў акружэнні. Маладая, яшчэ слаба ўзброеная партызанская група не змагла перамагчы гітлераўцаў. Аднак партызаны абараняліся да апошняга патрона. У гэтай барацьбе загінула 26 партызанаў. Выйсці з акружэння ўдалося толькі Васілю Пятровічу і Сцяпану Фёдаравічу.

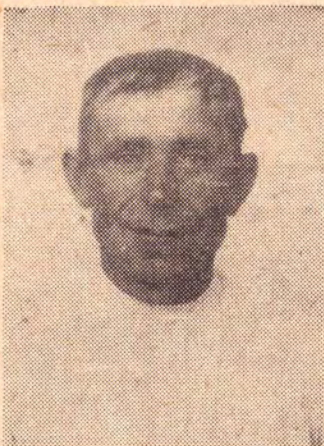

Рыгор Герасімюк з Палічнай, былы КПЗБ-овец, павешаны ў 1942 г. у Белавежы.

Гітлераўцы вярталіся з аперацыі. Яны былі вельмі задаволены. З іх пункту гледжання аперацыя была праведзена добра. У рапарце начальству яны данесылі аб ліквідаванні партызан у Белавежскай пушчы. Перамога іх была аднак зусім няпоўная. Пачалі развівацца дзейнасць групы, якія яшчэ заставаліся ў пушчы, а Васіль Пятровіч арганізуе новую групу, якая налічвала 35 асоб. Цяпер ён прыступае да арганізавання сеткі сувязных сярод лясных рабочых і мясцовых сялян. Першымі сувязнымі былі: Канстанцін Новік з Лукі, Філіп Байко, Скепка з Козяга Мосту, а таксама сям'я Жылюкоў і Васіль Сліўко, якія жылі ў пушчы, як чыгуначнікі і тэлефаністы. Яны інфармавалі партызанаў аб руху нямецкіх войск, арганізоўвалі дастаўку харчоў і амуніцыі.

Рыгор Волчык — актыўны дзеяч Грамады у Гайнаўцы замардаваны гітлераўцамі.

Група Васіля Пятровіча падрыхтавалася да зімовага жыцця ў лесе.

*

У раёне Старога Ляўкова і Нараўкі дзейнічала партызанская група пад кіраўніцтвам капітана Косціна. Між іншым, у яе склад уваходзілі: Сяргей Харкевіч — былы старшыня сельсавета ў Старым Ляўкове, Мікалай Ялоза — дэпутат у Вярхоўны Савет БССР, а таксама лейтэнант Савіцкі. З першых дзён яе існавання сувязным тут быў Дзмітр Несцярук са Старога Ляўкова. Група Косціна даведалася, што прычынай агідных забойстваў у лесе каля Лукі быў нямецкі солтыс Гайдучэня. Партызаны хочучы дакладна пераканацца, што з сябе ўяўляе Гайдучэня пераапрануліся ў нямецкія мундзіры і прыйшлі да яго. Гайдучэня прыняў іх вельмі добразычліва, выцягнуў з каморы нават найлепшую самагонку. Першы тост ён узнёс за Гітлера. Партызаны пілі вельмі асцярожна і мала. А Гайдучэня, калі ўжо добра захмялеў, развязаў свой язык. Пачаў вылічаць усіх людзей, якія павінны былі быць расстраляны так, як папярэдніх. Ён налічыў каля 40 кандыдатаў на расстрэл. Пры тым хваліў Гітлера і яго армію, прадказваючы, што савецкая Расія ў хуткім часе загіне. Капітан Косцін далей ужо не мог вытрымаць. Ён сарваўся з месца і стрэліў з пісталета прарэзаў здраднікa. Астатнія партызаны расправіліся з жонкаю і сынам шпіка, якія заклікалі на дапамогу гітлераўцаў.

*

Іван Іванавіч Крылоў наладзіў сувязь з многімі людзьмі з блізкіх да Гайнаўкі вёсак. Моцную апору меў ён асабліва ў Дубінах і Навасадах, дзе супрацоўнічалі з ім Рыгор Саевіч, Сцяпан Койла, Аляксандар Юрчук.

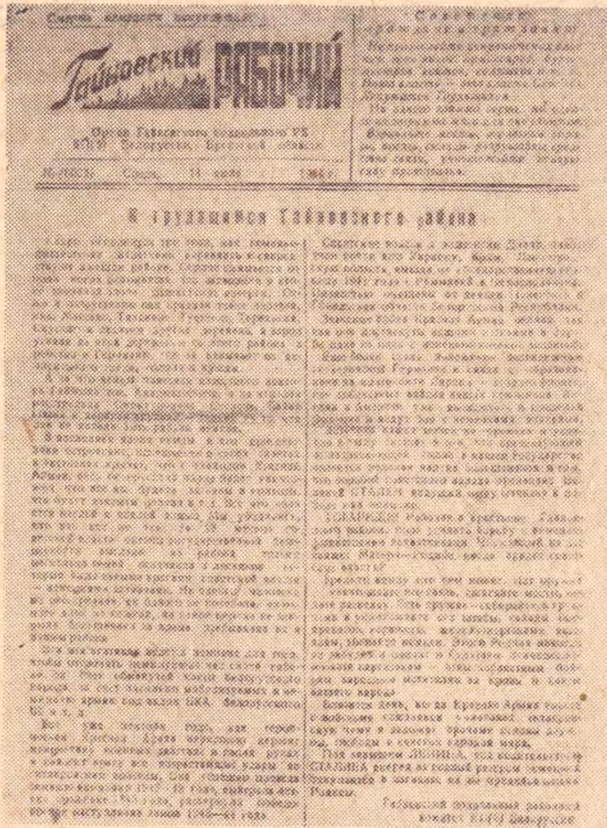

Гайновский рабочий

«Гайнаўскі рабочы» — орган Гайнаўскага падпольнага РК КП(б) Беларусі.

У Дубінах знаходзілася ў першы перыяд сядзіба Гайнаўскага Антыфашысцкага камітэта, адкуль выходзілі дырэктывы для іншых камітэтаў.

З кожным днём пашыраўся вызваленчы рух на Гайнаўскай зямлі. 1941 год быў падрыхтоўчым годам да стварэння рэгулярных партызанскіх атрадаў, дзейнасць якіх набірае сілы ў 1942 годзе.

(Працяг будзе)

ПРА БАБРОЎ І БАБРОЎНІКАЎ

Даволі кінуць вокам на зямлю Беластоцкую, каб пераканацца ў тым, што ў мінулым на яе звілістых рэках і рэчках з лясістымі берагамі, глыбокімі тонямі і спакойнай плынню, напэўна, вадзіўся каштоўны звер — бабёр. Ды і не мала было яго тут!

На Саколдзе і Свіслачы, на Супраслі і на шматлікіх прытоках Нарвы і Буга вялікімі калоніямі жылі бабры. Бабёр — звер вадзяны, любіць спакойную і ўсцішную рачную затоку і многа асіны, лазы і вадзяных раслін на яе берагах. Корміцца бабёр карой і карэннем, а жыве ў хатцы, якую сам будуе з галля і дрэва над вадою.

Прайшлі стагоддзі. Рабунковая лясная і паляўнічая гаспадарка вынішчыла нашыя беластоцкія лясы, выбіла лясную звярыну. Ї да нашых дзён па вялікіх «бабровых ловах» засталіся толькі назвы мясцін ды вёсак, як Баброўнікі над рэчкай Свіслаччу ў Беластоцкім павеце, вёска Баброва пад Кнышынам, назва ракі Бебжы, якая ў мінулым звалася Бабровай...

Ці толькі ўсяго?

О, не! Засталіся яшчэ каштоўныя запісы ў старадаўніх княжаскіх і каралеўскіх граматах, якім цяпер ужо звыш 400 год. Їменна з гэтых, ахутаных пылам, пажаўцелых пергаментаў мы даведваемся шмат цікавага пра былых жыхароў падляшскіх рэк і рэчак — баброў. Даведваемся мы гэтых цакументаў і пра баброўнікаў — спецыяльных людзей, якія займаліся ў панскіх і каралеўскіх пушчах і лясах доглядам і паляваннем на баброў.

Вялікай была бабровая гаспадарка на Падляшшы ў часы панавання вялікіх князёў літоўскіх. А за часы панавання караля Зыгмунта Ї спецыяльны каралеўскі чыноўнік загадваў ёю. Насіў ён званне «падляшскага бабраўнічага». У 1514 годзе кароль Зыгмунт Ї спецыяльнай граматай пацвярджае правы «падляшскаму бабраўнічаму» Паўлу Скірміновічу на «жрэб» казлоўскі ў вёсцы Булках пад Драгічынам. «Жрэбам» называўся ў тыя часы асобы кавалак зямлі ў вёсцы і адпаведная парцэля пушчы, дзе вадзіліся бабры.

Князі і вяльможы Вялікага княства Літоўскага і сам кароль апекаваліся сваімі «бабровымі ловамі» і не супраць былі загарнуць іх ад суседа.

Вось у 1523 годзе баброўнікі з Бельска паскардзіліся каралю на графа Мікалая Радзівіла за тое, што Радзівіл забраў сабе «бабровыя ловы», якія былі на рацэ Супраслі і Саколдзе, далучыўшы іх да сваёй маёмасці, а бельскіх баброўнікаў прагнаў з былых іх «жрэбаў». Як вырашыў кароль гэтую скаргу, нам невядома.

Бабёр на нашай зямлі быў пад спецыяльнай аховай. Над каралеўскімі «бабровымі ловамі» меў дагляд каралеўскі двор, а сам кароль вельмі часта па гэтай прычыне выдаваў пісьмовыя загады. Так, у 1529 годзе кароль напомніў спецыяльным наказам мяшчанам горада Нарва, каб яны ў часе лоўлі рыбы ў рацэ Нарве не пужалі баброў і не руйнавалі іх будоў.

Ва ўставе караля Зыгмунта Аўгуста ад 1 красавіка 1557 г. чытаем: «А во всих и обчих пущах, где перед тым подданые наши бобры на нас, гонили, и теперь по первому гонити мають; а где бы ся в реках и в озерах наших ново бобры показали, и там ловити мають, а за працу их брати им бобра пятого, альбо почеревье от кождого бобра».

Дарэчы, варта заўважыць, што з баброў атрымоўвалі не толькі каштоўнае футра, але і «бабровы струмень» — спецыяльную вадкасць, якую выдзяляе арганізм бабра да змазвання шэрсці, каб яна не намакала ў вадзе. У тыя часы «бабровы струмень» цаніўся, як лякарства ад розных хвароб.

Вось адкуль узяліся назвы «Баброва» і «Баброўнікі». Не менш цікавыя гісторыі крыюць іншыя названні нашых мясцовасцей. Аб іх раскажам наступным разам.

(мг)

КРЫНІЦЫ ЗДАРОЎЯ

Будучы на Беласточчыне ў сваякоў, Фёдар Георгіеў Гулеў, медыцынскі работнік з Банкя каля Сафіі, наведаў нашу рэдакцыю.

Карыстаючыся ветлівасцю нашага госця, мы папрасілі яго расказаць нашым чытачам аб курортах і мінеральных крыніцах Балгарыі. Варта сказаць, што сябра Гулеў з'яўляецца сталым чытачом «Нівы» ў Балгарыі. «Нівай» цікавяцца і просяць пачытаць усе яго знаёмыя і курортнікі. Ад іх нашым чытачам сардэчныя пажаданні шчасця і добрага здароўя.

Балгарыю смела можна назваць краінай курортаў. Спрыяе гэтаму і клімат, і геаграфічнае месцазнаходжанне краіны. Як нам вядома, Балгарыя — краіна гарыстая, яе раздзяляе на дзве часткі, паўночную і паўднёвую, Старая Гара (Стара планіна).

Паўднёвая частка Балгарыі і ўзбярэжжа Чорнага мора багатыя мінеральнымі крыніцамі. Балгарыя налічвае іх 125, з якіх 25 маюць дзяржаўнае значэнне.

Апрача афіцыяльна вядомых курортаў, у краіне існуе паўтысячы мінеральных крыніц, якія між сабой адрозніваюцца хімічным складам і тэмпературай. Можна іх падзяліць на групы:

Мадонна з Базуталенда.

а) халодныя = да + 20°C
б) цёплыя = ад + 20°C да 37°C
в) гарачыя = больш + 37°C.

Большасць з іх — гарачыя. Найцяплейшая мінеральная крыніца знаходзіцца ў Сэпарэвай Бані з тэмпературай вады + 102°C, другая — у вёсцы Варвара каля Пазарджыку (+ 93°C), у Кюстэндзіле (+ 36°C), Вэлінградзе - Кменіцы (+ 78°C) і іншыя.

Мінеральныя воды маюць у сабе многа рэдка сустракаемых хімічных элементаў, прыгодных для лячэння. Балгарскія мінеральныя воды залічаюцца да найбольш лячэбных вод у свеце.

Крыніцы гэтыя знаходзяцца на розных геаграфічных узроўнях і адтуль іх разнародны характар у лячэнні.

Курорты можам падраздзяліць на лазневыя, кліматычныя, марскія і гразелячэбныя.

Напрыклад, Сэпарэва Баня знаходзіцца ў гарах Рыла, 725 м над морам. У наваколлі знаходзяцца 3 крыніцы, нядаўна адкрыты адзіны гарачы гейзер з тэмпературай + 102°C, воды якога ўжываюцца не толькі для лячэння, але і ў сельскай гаспадарцы — аранжэрэях, для вырошчвання ранняй агароднiны.

А вось якія хваробы лечаць у Сэпарэвай Бані — касцявая сістэма, сардэчна - сасудзістая сістэма, гінекалагічныя і скурныя хваробы, хранічныя атручванні і хваробы цэнтральнай нервовай сістэмы.

Пры лячэнні мінеральная вада ахаладжваецца ў ваннах у залежнасці ад хваробы.

У Хаскаўскіх лазнях, між іншым, лечаць хваробу Бюргера, раўматычныя хваробы перыферыйнай і цэнтральнай нервовай сістэмы. У Нарэчэн — ад ціску крыві, артэрасклерозу. У Хісары — ныркі, пячонка, рэўматызм.

Усе курорты добра забяспечаны дактарамі і медыка - санітарным персаналам.

Прыгажосць Балгарыі штогод прыцягвае шмат турыстаў з іншых краін, напр., у 1958 годзе толькі ў Варне было больш 20 тысяч, не ўлічваючы іншых мясцовасцей.

Ч. К.

З падарожжа Агафона Аброткі па Афрыцы

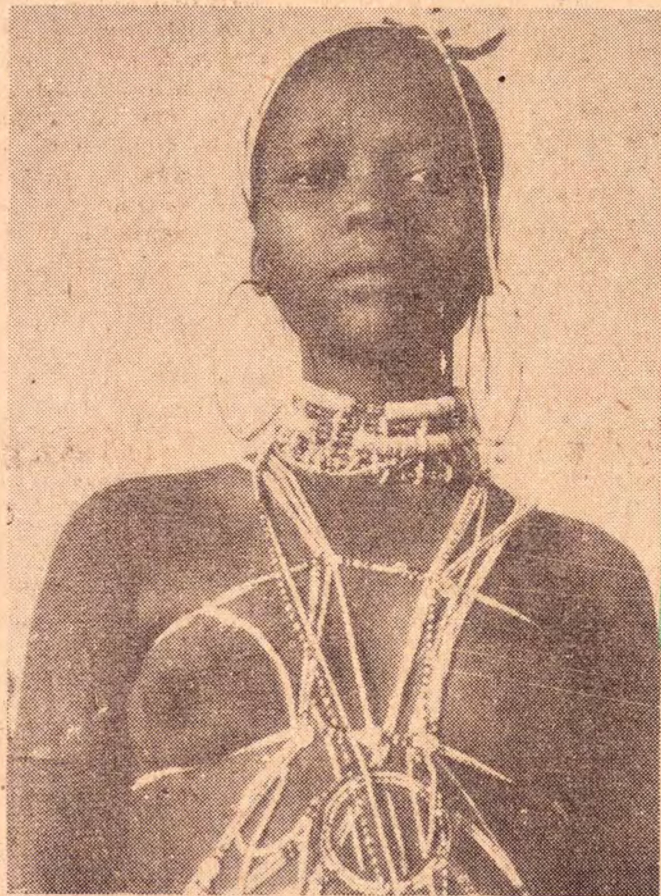

У святочных упрыгожаннях.

НОВЫЯ КНІГІ

Angelos Angelopoulos — грэчаскі прафесар.

CZY ATOM ZJEDNOCZY ŚWIAT?

Кніга дае сістэматычны аналіз эканамічных, сацыяльных і палітычных вынікаў застасавання ядзернай энергіі.

Развіццё тэхнікі пры мірным выкарыстанні атама і сацыяльныя змены, якія дзякуючы гэтаму наступяць, Ангелапаул называе «новай рэвалюцыяй».

Людзей на зямлі прыбывае. Але каб хапала ўсім месца, ежы і радасці, не трэба змяншаць натуральнага прыросту людзей праз войны, як гаворыць буржуазная ідэалогія. Ангелапаул супрацiўляецца гэтаму і ўказвае на шэраг нявыкарыстаных рэзерваў, якія дадуць людзям новыя матэрыяльныя каштоўнасці. Атам пры яго мірным выкарыстанні павінен гэтаму садзейнічаць.

У канцы кнігі аўтар гаворыць аб канферэнцыі ўсіх дзяржаў свету і аб стварэнні ўсенароднага ўрада. Мае гэта быць канчатковы вынік вялікага працэсу, якім з'яўляецца мірнае выкарыстанне ядзернай энергіі.

Кнігу выдала «Książka i Wiedza». Цана 18 зл.

Eugelbert Broda

ENERGIA JĄDROWA — GROZA CZY NADZIEJA?

Таксама тэме ядзернай энергіі прысвячае сваю працу Брода — нямецкі прафесар.

Кніга яго ў папулярнай форме дапамагае арыентавацца ў пытаннях ядзернай энергіі і ўказвае на розныя формы практычнага яе прымянення.

Выдавецтва «Wiedza powszechna». Цана 20 зл.

BAJKI MURZYŃSKIE

Аб неграх мы часта маем несправядлівае ўяўленне як аб людзях прымітыўных, няздольных на глыбокія пачуцці і высокую фантазію.

Усіх, хто так думае, адсылаю да невялікага зборніка «Негрыцянскіх казак» літаратурнага выдання ў Кракаве. Кожная казка ў ім пакажа нам неграў, як людзей здольных, багатых словам, думкай, уражлівых і далікатных. Цана 28 зл.

Не лечаць, а калечаць!

На тэрыторыі былой Ласінскай гміны (Гайнаўскі павет) не гледзячы на тое, што ёсць пункт аховы здароўя, бабкі і шаптухі маюць сваіх прыхільнікаў. Напрыклад бабка з Рэпіскаў лічыцца ў аколіцы найлепшай акушэркай, а бабка Сіліванюк з Ласінкі — лекарам.

У некаторых сялян ёсць такое пераканенне, што кожную хваробу можа вылечыць толькі і выключна бабка Сіліванюк, а калі яна не дапможа, дык тады ўжо неабходна ехаць да знахаркі Жоські з Орлі.

Арлянская знахарка ўжо памерла, дык наіўныя і цёмныя людзі знайшлі сабе знахарку ў Камені.

Яна «замаўляе» нават запаленне лёгкіх і такім чынам выпіхае людзей на той свет. Адным словам не лечаць, а калечаць. Павялічваюць смяротнасць людзей на вёсцы.

І з гэтым мы недастаткова змагаемся. Пажаданым было б, каб як найшырэй знаёміць грамадства з дасягненнямі медыцыны і навейшай прафілактыкай. Трэба разгарнуць больш агітацыі супроць усялякіх знахараў і баб.

А. Т.
вёска Ласінка
Гайнаўскі павет

ПРАДАУЖАЕМ „Вял'кі конкурс" на падпіску „НІВЫ"

Згодна з просьбай нашых чытачоў прадаўжаем да 1 верасня 1959 г. «Вялікі конкурс» на падпіску «Нівы».

ПРЫПАМІНАЕМ ВАРУНКІ КОНКУРСУ.

Кожны можа бясплатна атрымаць веласіпед, калі збярэ 10 новых падпісчыкаў «Нівы» на III або IV квартал г. г. і да 1.IX.1959 г прышле ў рэдакцыю квітанцыю, пасведчаную поштай.

Зуброўскія настаўнікі

У вёсцы Зубры (Беластоцкі павет) слаўныя настаўнікі! Яны дбаюць аб тым, каб у іх прыгожым школьным будынку была заўсёды чысціня і парадак. Нават падчас канікул.

У вёсцы яны карыстаюцца заслужанай павагай і аўтарытэтам. Вось таму іх выхаванкі і бацькі школьнікаў жадаюць кіраўнічцы Зіне Зарэцкай і настаўніку Уладзіміру Зарэцкаму, Тадэўшу Дайноўскаму і Ірыне Сёх добрага адпачынку падчас канікул.

Я. СЕРАДА
Беластоцкі павет

У нас многа змянілася

Калі ўспомнім мінулае, дык цяжка паверыць, што ўсё можа так хутка змяніцца. У нашай вёсцы Лішчаная ёсць 33 гаспадары. Усе яны жылі незаможна, бо зямля ў нас неўраджайная. Але ў апошнія гады нашае поле стала лепш радзіць. Людзі навучыліся карыстацца сельскагаспадарчымі машынамі, стасаваць мінеральныя ўгнаенні. Гаспадары купляюць жняяркі і сеўнікі.

Асабліва моцна змянілася жыццё моладзі. Да 1939 года толькі 3 асобы закончыла 7 класаў, а ў сярэдняй і вышэйшай школе ніхто не вучыўся. Цяпер многія з нашай вёскі вучацца ў сярэдніх школах.

Некаторыя закончылі тэхнікумы і працуюць на адказных пасадах. Напрыклад Жэня Пракопчык, Ніна Стасевіч, Пятрусь Мірон. Віктар Пракопчык здабыў вышэйшую асвету і працуе ў Варшаве.

Народная ўлада дала шырокія перспектывы для моладзі, і ў 15-тым годзе яе існавання хочацца ўспомніць мінулае жыццё і параўнаць яго з сённяшнім. Якія вялікія перамены.

Г. АБУХОЎСКАЯ
вёска Лішчаная
Сакольскі павет

СТАРЫ ПАСЕЧНІК

Антон Гліва з Храбалоў Бельскага павета ўжо шмат гадоў займаецца пасекай.

Ён вельмі любіць догляд за працавітымі пчоламі і мае заўсёды надрэнны даход са сваёй пасекі.

«Сёлета асабліва добры ўраджай на мёд», — кажа Антон Гліва. А ліпеньскі мёд, — дадае, — самы смачны і карысны.

Тэкст і фота В. Баршчэўскі

«Герой» ад стонкі

Вядома, што стонка — вялікі шкоднік, які нішчыць бульбу. Дзяржава выкарыстоўвае шмат сродкаў, каб знішчыць гэтых вялікіх і небяспечных шкоднікаў. У мінулыя гады было так, што той, хто першы знаходзіў стонку, атрымліваў грашовую ўзнагароду.

Каб мець пэўнасць, што стонка не знішчыць бульбы, жыхары паасобных вёсак ідуць вялікімі групамі і шукаюць яе. Таксама і ў Тынявічах Вялікіх людзі з цэлай вёскі вышлі шукаць стонку, але ніхто не знайшоў.

Толькі Павал Стасюкевіч злавіў стонку. Ніхто ў вёсцы не верыў, што гэта сапраўды стонка.

— Вышаў я якіх 100 метраў ад вёскі, — расказваў Стасюкевіч, — і нешта села мне на шыю. Я думаў, што гэта казурка, але калі ўзяў і паглядзеў, пераканаўся, што гэта стонка.

На другі дзень уся вёска апільвала бульбу. Хадзілі і шукалі і зноў ніхто не знайшоў стонкі. Знойдзеную Паўлам Стасюкевічам стонку адаслалі ў Гайнаўку. Павал з нецярплівасцю стаў чакаць на ўзнагароду.

Аказалася аднак, што стонка прывезена ў Тынявічы Вялікія яго сваяком Пятром Ляўчуком, які прыехаў з паўночных паветаў Беласточчыны.

Вось ёсць такія яшчэ людзі, якія возяць так небяспечныя шкоднікі і «стружаць» з сябе герояў.

АЛЯКСАНДР БУРАК
Тынявічы Вялікія
Гайнаўскі павет

Справа культуры і асветы зместам сесіі ППРН

Нядаўна адбылася сесія Павятовай Рады нарадовай у Бельску Падляскім, зместам якой былі справы культуры і асветы.

Пважнае месца падчас дыскусіі радных і ў рэферацце намесніка старшыні Уладзіміра Гаданчука заняла беларуская справы. Сесія вынесла пастанову аб развіцці культуры і асветы сярод беларускага насельніцтва на бліжэйшыя гады.

ВАСІЛЬ КАРДЗЮКЕВІЧ
Бельск

Няма культуры

Як прыемна, калі кандуктар ветліва адносіцца да людзей падчас кантролю білетаў. Але ёсць кандуктары, якія сваімі адносінамі псуюць здароўе чалавеку.

Мне прышлося ехаць цягнікам 30.VI. з Бельска ў Гайнаўку. У цягніку ехаў грамадзянін С, з чатырохгадовым сынам. За прыпынкам у Арлянцы ўвайшоў кандуктар з нумарам 961 і адразу накінуўся на грам. С. за тое, што сын не меў білета.

Гр. С спакойна спытаў, колькі трэба плаціць і стаў вымаць грошы.

— Толькі, колькі я захачу, — адказаў кандуктар.

Гр. С. звярнуўся ў Гайнаўцы да дыжурнага руху з парадай у гэтай справе. Дыжурны руху адказаў таксама «ветліва», як і кандуктар.

Ці не могуць ветліва і спакойна адносіцца кандуктары і дыжурныя руху да людзей, да ўсіх пасажыраў? Не паверыў бы, каб не бачыў, што ў ПКП працуюць такія некультурныя людзі.

ВІКТАР АСТРОЎСКІ
Бельскі павет

ГАЛОЎНАЕ ПРАЎЛЕННЕ БГКТ У БЕЛАСТОКУ ПАДАЕ ДА ВЕДАМА, ШТО Ў ДНЯХ АД 3 ДА 22 ЖНІЎНЯ Ў СУПРАСЛІ ПАД БЕЛАСТОКАМ АДБУДЗЕЦЦА СЕМІНАР ДЛЯ НАСТАЎНІКАЎ, ЯКІЯ ЗАЙМАЮЦЦА МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦЮ.

УСІХ КАНДЫДАТАЎ НА ГЭТЫ СЕМІНАР ПРОСІМ ПРЫЕХАЦЬ У ПАНЯДЗЕЛАК 3 ЖНІЎНЯ ДА РЭДАКЦЫІ «НІВЫ», БЕЛАСТОК ВУЛ. ВЕСЯЛОЎСКАГА 1 («ДОМ ПРАСЫ»)

АД'ЕЗД АЎТАКАРАМ У СУПРАСЛЬ 3 ЖНІЎНЯ Ў 11 ГАДЗІН.

КОШТЫ ПАДАРОЖЖА БУДУЦЬ ЗВЕРНУТЫ.

Апека навыварат

У нашай вёсцы жывуць розныя людзі. Адны добра апякуюцца дзяцьмі, імкнуцца як найлепш іх выхаваць, так сказаць жывуць для іх. Але ёсць і такія, якія абыякава падыходзяць да гэтай справы, вельмі мала апякуюцца дзяцьмі і гэтым самым крыўдзяць іх.

Вось прыклад. Сям'я Хіліманюкоў. У іх ёсць малы хлопчык, мо' пяцігадовы. Бацька зусім не цікавіцца сваім сынам, больш таго, асірацію яго, бо паехаў у ПГР на захад і там знайшоў сабе другую жонку. Хлапчук гэты жыве з маткай і бабкай. Але і яны неадпаведна выхоўваюць яго. Маці часта сварыцца з бабкай і неадной злосць зганяе на бедным хлапчуку. Бывае і так, што мальчка пакідаюць самога ў хаце. А ён, вядома, дзіцё, любіць гуляць запалкамі і раз распаліў на прызбе агонь. Каб не ўбачылі людзі, быў бы пажар. Адным словам хлапчук без апекі, ён мучыцца, можа нарабіць пажару ў вёсцы. Без выхавання і характар у яго стане дрэнным.

МІЦЯ САДОЎСКІ
вёска Тынявічы Вялікія
Гайнаўскі павет

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok. M. C. Skłodowskiej 1. tel. 54-14.

Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok. ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 37-41 red. naczelny i sekretariat 25-89.

Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa"

Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40 zł rocznie — 28.80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł półrocznie — 20.20 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność za prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa

Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA" Warszawa Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,10

Nkł 515 Bltk. P-3

МАЕ ПРЭТЭНЗІІ да анёла-стоража

Калі я нараджаўся, анёл-сторож адразу заняў сваё месца ў галавах ложака.

Так гаварылі мне бацькі.

Я маю поўныя падставы быць незадаволеным сваім анёлам - сторажам. Мабыць мне нейкі лодыр трапіўся. Як жа інакш зразумець тое, што здарылася ў маім жыцці? Няхай хто з вас скажа мне, дзе быў мой анёл - сторож у той час, як бацька, перакуліўшы на калена, хлястаў мяне па мяккім месцы з асалодай прамаўляючы: Нарабіў бяды, цярпі сынок, гэта табе ў галаву пойдзе.

А чаму мой анёл - сторож не адцягнуў мяне за вушы ад жаніцьбы?

Чаму пасля выпіўкі не мой апякун праводзіць мяне дамоў, толькі міліцыянер у камісарыят цягне. А як вярнуся дахаты, жонка гаршкамі закідвае мяне. Чаму ён тады не пралляціць побач.

А калі гуляючы ў ачко, набяру шаснаццаць, чаму мой апякун не падказвае — цягнуць далей карту ці не.

У майго партнёра Сенькі анёл - сторож добрасумленна дзейнічае. У Сенькі - лаўкача заўсёды ачко набярэцца. І як тут выйграеш адзін з двума?

Дык вось, дарагія мае, прэтэнзіі мае слушныя. Калі б мой анёл-сторож быў верны, дык я б чхаў з канцэртам на ўсе справы.

Фэздзька Лявань

МУЗЫКАЛЬНЫ

— Вы музыку любіце?

— Вельмі! Мне і майму бацьку музыка выратавала жыццё.

— Не можа быць? Як жа гэта было?

— Была вялікая паводка. Мы не паспелі ўцячы. Выратаваліся толькі дзякуючы таму, што я плыў на кантрабасе, а мой бацька на фартэпіяне.

б—ч

НЕПАРАЗУМЛЕННЕ

Муж выслаў жонку на адпачынак. Пасля пейкага часу ён так занудзіўся за ёю, што звольніўся на адзін дзень з працы і пастанавіў наведаць яе. З вялікай радасці і захаплення паслаў тэлеграму наступнага зместу:

«Прыязджаю ў суботу. Твой Коцік».

Увайшоўшы ў пакой жонкі заўважыў незвычайна прыкрую карціну — яго жонку засыпаў пацалункамі нейкі малады мужчына. Раззлаваны муж зачыніў за сабой дзверы, чым хутчэй пабег на цягнік і паехаў да цёшчы.

— Гэта проста непаразуменне, — праказала цёшча, яна напэўна не атрымала гэтай тэлеграмы, таму нельга яе ў тым вінаваціць.

б—ч

Чэрствае сэрца
І тое растане,
Калі нечакана
Такая паўстане.

З ёй боязна нават
Сустрэцца вачыма..
Аб правілах руху
Забыўся хлапчына.

Юнак тэлеграму
Падаў у акенца:
«Віншую Галіна,
Цалую ад сэрца».
Юнак тэлеграму
Падаў у акенца:
«Вітаю, Марына,
Кахаю ўсім сэрцам»
Юнак тэлеграму
Падаў у акенца:
«Тамара, люблю я
Цябе да паўсмерці»

«Чырвоная змена».

ПАМІЖ ЖАНЧЫНАМІ

—Які вялікі вырас твой сыночак, Агата! Скольні яму год?

— Зараз, зараз! Ад Пятра да Сёмухі 7 год, ад Спаса да Івана 3, ад Івана да багача 2. Гэта значыць яму ўжо стукнуў 12-ты годзік!

РАЦЫЯ

Настаўнік на ўроку: — Вас у класе ёсць 20 аслоў!

Адзін з вучняў:

— От і 21!

Збянтэжаны настаўнік выкідае яго за дзверы. Праз момант той праз акно крычыць:

— О цяпер пан мае рацыю.

НА ЎРОКУ

Настаўнік: — Ну, а скажы, Жэня, што такое ПАН?

Жэня: — Польска Акадэмія навук.

Настаўнік: — А хто там засядае?

Жэня: — Прафесары!

Настаўнік: — Бачыце дзеці, я ж такозма прафесар а там не засядаю!

Жэня: — Ну так, але там, такія разумныя прафесары.

(к)

ГІСТОРЫЯ БЕЗ СЛОЎ

Гэта гісторыя без слоў,
Распачалася ад буслоў.

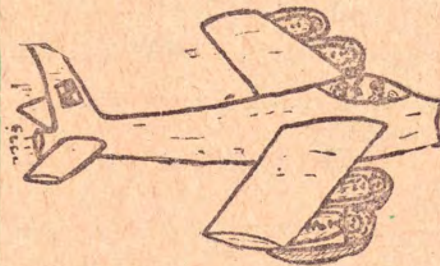

І лёс бусла ўсё ж змяніўся,
Як рэактыў у нас з'явіўся.

Пражыўшы яшчэ пару год
Разгорне тэхніку народ...
Заступяць сродак гэты
Вялікія ракеты.

Тэкст і малюнкі прыслаў
КАСТУСЬ СІЛЬВАНЮК
Беласток

СПРАВЯДЛІВАЯ

Сын да бацькі:

— Тата, чаму смярдзь такая худая?

Бацька:

— Бо не бярэ хабару, таму і патаўсцець не можа... (гук)

АДКАЗАЎ

На ўроку заалогіі настаўніца запытала Васю:

— Скажы Вася, чаму рыбы не ўмеюць гаварыць? На гэта Вася адказаў ёй:

— Вядома чаму, усадзіце галаву ў ваду і паспрабуйце што-небудзь сказаць.

ПАХВАЛІЎСЯ.

Ваня прынёс са школы пасведчанне і ўзрадавана кажа бацьку:

— Тата, маем шчасце. Гэты год не будзеш мне купляць падручнікаў.

— Чаму гэта, сынок?

— Таму, што я застаўся на другі год у тым самым класе.

Прыслаў
АЛЕСЬ САВІЦКІ
Белявічы
пав. Беласток.

Твой цікавы, самадзельны гумар з жыцця асяроддзя, у якім ты знаходзішся будзе заўсёды надрукаваны ў „НІВЕ".

Рэдакцыя заплаціць табе па 20 зл. ад штукі.

ПАЦЫЕНТ

— Значыцца ў тым месцы вы адчуваеце боль?

— Так, і моцны боль, доктар.

— Як часта гэты боль паўтараецца?

— Што пяць мінут, доктар.

— А як доўга не ўступае?

— Сама менш пятнаццаць мінут..

ч

ПАХВАЛІЎСЯ

— Паглядзі суседзе, якую я знайшоў сякеру, яшчэ новая.

— А дзе ж ты яе знайшоў?

— Вось там, каля твайго хлява ляжала.

Л. Т.

ДЗЯЎЧЫНА ШАФЁР

Дзяўчына запісалася на курс шафёраў. Прайшоўшы тэарэтычную падрыхтоўку яна пачала практыкаваша. У часе першай язды ўехала на дрэва і разбіла самаход.

— Скажыце мне, калі ласка, — звяртаецца да інструктара, — ці многа яшчэ трэба мне, каб самастойна кіраваць машынай?

— Тры, чатыры... —

— Урокі?

— Не, самаходы..

б—ч

У ВОЛЬНЫ ЧАС...

...паспрабуй зададзеных частак «стварыць» нешта канкрэтнае.